

“ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ”

Ιωάννης Π. Τζήκας*, Σχολικός Σύμβουλος Πρ/θμιας Εκπ/σης
Υπεύθυνες δασκάλες: Βούρου Αγγελική (Γ1) και Δήμου Κερασία (Δ2)

Λέξεις κλειδιά: νερό-ζωή, κύκλος του νερού, μόλυνση των υδάτων, ξηρασία, λειψυδρία, επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον, ευαισθησία, διαθεματική προσέγγιση

Θεματική ενότητα: Σχολικό πρόγραμμα, που υλοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2002-2003 από μαθητές των Γ1' και Δ2' τάξεων του 3^{ου} Δημ. Σχολείου Ν. Ιωνίας Μαγνησίας στο πλαίσιο του έργου προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπ/σης του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Συντονιστής-εμφυχωτής προγράμματος: Ιωάννης Π. Τζήκας
Υπεύθυνες δασκάλες: Βούρου Αγγελική και Δήμου Κερασία

Περίληψη: Το νερό αποτελεί ένα από τα πολυτιμότερα αγαθά στη ζωή μας. Είναι πηγή και σύμβολο ζωής, αλλά η έλλειψη σεβασμού του σύγχρονου ανθρώπου προς αυτό το θείο δώρο και η αλαζονεία του θα μας κάνουν στο μέλλον, αν δεν προσέξουμε, να πούμε «το νερό νεράκι». Ζούμε σε παραθαλάσσια πόλη και οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με το υγρό στοιχείο. Πολύ κοντά στο σχολείο μας υπάρχει ένα ποτάμι από τα αρχαία χρόνια, ο Κραυσίδωνας. Στην περιοχή της Μαγνησίας ακόμη υπήρχε η λίμνη Κάρλα, που, ασυλλόγιστα, αποξηράνθηκε πριν από 40 περίπου χρόνια. Στην περιοχή μας υπάρχουν ακόμα απομεινάρια από το αρχαίο υδραγωγείο της Δημητριάδας. Το νερό είναι αναπόσπαστα δεμένο με την καθημερινή ζωή των ανθρώπων από την αρχαιότητα ως σήμερα και γι αυτό πολλά είναι τα δημοτικά τραγούδια, τα έθιμα για το νερό, οι ιστορίες για νύμφες και δαίμονες των νερών που ζουν ως τις μέρες μας, για να τονίσουν την αξία του και τη δύναμή του.

Όλα τα παραπάνω μας οδήγησαν να ασχοληθούμε με την ανάπτυξη και υλοποίηση του προγράμματος «Το νερό στη ζωή μας» προσεγγίζοντάς το **διαθεματικά**.

Στόχοι του προγράμματος: α) Γνωστικοί: Να γνωρίσουν τον πλούτο και την ομορφιά του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής τους και ιδιαιτέρως των υδάτινων πόρων. Να έρθουν σε επαφή με το θέμα ερευνώντας διάφορες πτυχές του από την πλευρά της Γλώσσας, της Μελέτης του περιβάλλοντος, της Ιστορίας, των Θρησκευτικών, της Λαογραφίας, της Λογοτεχνίας, της Αισθητικής αγωγής. Να συνδέσουν το παρελθόν με το παρόν και το μέλλον με οδηγό τη διαχρονικότητα του φυσικού περιβάλλοντος και να γνωρίσουν τις αλλαγές που προκαλούνται είτε από φυσικά αίτια είτε από τις παρεμβάσεις των ανθρώπων. Να γνωρίσουν τον κύκλο του νερού. Να οικειοποιηθούν ένα λεξιλόγιο σχετικό με το νερό και να παράγουν κείμενα με αυτό.

β) Δεξιότητων: Να αποκτήσουν δεξιότητες παρατήρησης, διερεύνησης, συλλογής πληροφοριών και καταγραφής των. Να αναπτύξουν την κριτική τους ικανότητα σχολιάζοντας τα ευρήματα της έρευνάς τους. Να δράσουν ομαδικά, να συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση ερευνώντας διάφορα θέματα σχετικά με το νερό. Να προτείνουν λύσεις για την ορθή διαχείριση αυτού του πολύτιμου αγαθού και να τις γνωστοποιήσουν στους συμμαθητές τους μέσω της εφημερίδας του σχολείου και ενημερωτικού φυλλαδίου. Να αποκτήσουν σχέσεις συνεργασίας με τους συμμαθητές τους. Να προβληματιστούν και να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές στα περιβαλλοντικά προβλήματα γενικά και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα νερά της περιοχής τους. Να αντιληφθούν ότι το νερό είναι θείο δώρο. Μόνοι υπαίτιοι για τη μόλυνσή του είμαστε εμείς οι άνθρωποι κι έτσι η προστασία του είναι προσωπική υπόθεση του καθένα μας. Να αποκτήσουν πεποίθηση για τη δύναμή τους να προστατεύσουν και να βελτιώσουν τη φύση και να επηρεάσουν κι άλλους ανθρώπους προς το σκοπό αυτό. Να τονωθεί το αυτοσυναίσθημα των μαθητών μέσα από δραστηριότητες που θα τους ευχαριστήσουν και θα τους κάνουν να νιώσουν χρήσιμοι, δραστήριοι και δημιουργικοί.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ:

Διαθεματική προσέγγιση του θέματος στα μαθήματα: Γλώσσα, Μελέτη του περιβάλλοντος, Ιστορία, Μυθολογία, Θρησκευτικά, Αισθητική αγωγή (Μουσική, Εικαστικά, Θέατρο)

Συζήτηση στην τάξη για το θέμα. Αναζήτηση υλικού από βιβλιοθήκες, Internet, τοπικό τύπο, Μ.Μ.Ε. κ.λ.π. Συγκέντρωση υλικού. Διδακτικές επισκέψεις. Ομαδική και ατομική εργασία. Ερωτηματολόγια και έρευνα υπό την καθοδήγηση του δασκάλου. Παρουσίαση των ευρημάτων της έρευνας στην τάξη από κάθε ομάδα. Καταγραφή των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων σε τετράδιο φτιαγμένο για το θέμα του προγράμματος. Ενημέρωση των συμμαθητών του σχολείου μέσω της σχολικής μας εφημερίδας. Αξιολόγηση του προγράμματος. Παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην ευρύτερη κοινωνία

ΔΡΑΣΕΙΣ:

1) **Στο σχολείο:** α. **Γλωσσικό** κείμενο «Το παραδεισιακό Πήλιο», του Κώστα Ουράνη-Σύνθετα και εκφράσεις με τη λέξη νερό-Παραγωγή κειμένων με το λεξιλόγιο του νερού-Ποιήματα σχετικά με το νερό-Σκέφτομαι και γράφω-Αρθρογραφία στη σχολική εφημερίδα. β. **Νερό και Μυθολογία:** Οι νύμφες γ. **Τοπική ιστορία:** Ένα αρχαίο υδραγωγείο στην περιοχή μας. δ. **Λαογραφία:** Έθιμα και άλλες κοινωνικές εκδηλώσεις για το νερό. ε. **Μελέτη του περιβάλλοντος:** Πήλιο-Το ποτάμι μας ο Κραυσίδωνας- Η λίμνη Κάρλα- Ο κύκλος του νερού. στ. **Θρησκευτικά:** Το μυστήριο της βάπτισης-Ο αγιασμός των υδάτων ζ. **Εικαστικά:** Ζωγραφική- κατασκευές-φωτογραφίες. **Μουσική:** Σύγχρονα και παραδοσιακά τραγούδια. η. **Θεατρική αγωγή:** «Η μόλυνση της θάλασσας», «Οι νύμφες Ναϊάδες» (σκέτς)- «Ο Καραγκιόζης ψαράς».

2. **Έξω απ' το σχολείο: Επισκέψεις:** α. ΔΕΥΑΜΒόλου: Ενημέρωση για το πώς φτάνει το νερό στα σπίτια μας, τη μόλυνσή του και για τις δράσεις της ΔΕΥΑΜΒ. β. Μουσείο Βόλου: Επίσκεψη στο αρχαίο υδραγωγείο Δημητριάδος. γ. Επίσκεψη στο Λαογραφικό μουσείο και στο Κέντρο Περι/ντικής Εκπ/σης Μακρυνίτσας. δ. Λιμάνι Βόλου: Ενημέρωση-καθαρισμός ακτής

ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:

α. **Αρχική αξιολόγηση:** Συγκέντρωση πληροφοριακού υλικού και αξιολόγησή του για την επάρκειά του. β. **Διαμορφωτική αξιολόγηση:** Ταξινόμηση του υλικού και ιεράρχησή του ως προς την αξία του, κατανόηση εννοιών. Διαχωρισμός-ταξινόμηση των πληροφοριών που έχουν σχέση με το νερό. γ. **Τελική αξιολόγηση:** Ερωτηματολόγιο για: την κατανόηση του θέματος (εννοιών), την περιβαλλοντική προσέγγιση, για τη διαμόρφωση στάσεων και δεξιοτήτων, για τη συνεργασία των μαθητών, την ικανότητά τους να συγκεντρώνουν υλικό, να το επεξεργάζονται και να το παρουσιάζουν.

ΤΡΟΠΟΙ ΔΙΑΧΥΣΗΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ:

1. Με τη διανομή της εργασίας (έντυπα) σε όλους τους μαθητές του σχολείου και οι οποίοι θα τις μεταφέρουν στα σπίτια τους.
2. Διανομή αντιγράφων της παρουσίασης των αποτελεσμάτων στους τοπικούς φορείς.
3. Παρουσίαση των δραστηριοτήτων και αποτελεσμάτων στη σχολική εφημερίδα.
4. Παρουσίαση του προγράμματος σε χώρο του σχολείου και έξω απ' το σχολείο

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

1. ΥΠΕΠΘ, Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Σπουδών
2. Χ. Θεοφυλίδης, Διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας, εκδ. Γρηγόρης
3. Η. Ματσαγγούρας, Στρατηγικές διδασκαλίας. Από την πληροφόρηση στην κριτική σκέψη, εκδ. Gutenberg
4. Ν. Πετρουλάκης, Προγράμματα- εκπ/κοί στόχοι- μεθοδολογία, εκδ. Φελέκης
5. Περιβαλλοντική εκπ/ση, Πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπ/κών (πρακτικά), Τμήμα Γ. Φ. και Ζ. παραγωγής-Εργαστήριο Αγρομετεωρολογίας Παν/μιου Θεσσαλίας, Βόλος 1999
6. Greehpeace, ΟΙ βιώσιμες πόλεις, εκδ. Νεφέλη
7. ΚΠΕ Μουζακίου Καρδίτσας, Θέματα Π.Ε.
8. Αέρας-νερό, ανακαλύπτω τη φύση, εκδ. Καστούμης
9. Εμείς και η φύση (σειρά), εκδ. ΑΣΕ

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ

